

SAMENWERKINGSOVEREENKOMST (hierna: “de Overeenkomst”)

Ter uitvoering van het project: De Joodse Stad (hierna: “het Project”)

DE ONDERGETEKENDEN:

I. Universiteit van Amsterdam, gevestigd aan het Spui 21, 1012 WX te Amsterdam, meer specifiek de **Faculteit der Geesteswetenschappen, Amsterdam School of Historical Studies (ASH)**, gevestigd aan de Kloveniersburgwal 48 te Amsterdam, ten deze

rechtsgeldig vertegenwoordigd door prof. dr. **5.1, 2, e** Directeur Onderzoek AIHR aan de Faculteit der Geesteswetenschappen, hierna te noemen “UvA”;

en

II. Gemeente Amsterdam, gevestigd aan Amstel 1, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer **5.1, 2, e** hierna te noemen de “Gemeente”

en

III. Joods Cultureel Kwartier, gevestigd aan de Nieuwe Amstelstraat 1 te Amsterdam, ten deze

rechtsgeldig vertegenwoordigd door **5.1, 2, e** Algemeen Directeur Joods Historisch Museum, hierna te noemen het “JCK”;

Individueel ook aan te duiden als “Partij” en gezamenlijk als “de Partijen”;

IN AANMERKING NEMENDE:

I. dat door UvA een impact project wordt gecoördineerd om de kennis over Joods Amsterdam zichtbaar te maken in de wijken. Er is begonnen met de wijk Vlooienburg en de omgeving rond het JCK in 2023 (deel 1; 18 maanden) en Rapenburg en De Plantage in 2024 (deel 2; 12 maanden). Deze deelprojecten zijn tot tevredenheid van de Partijen afgerond. Op **1 juli 2025** is binnen dit Project gestart met stadsdeel Oost (deel 3; 12 maanden).

II. dat UvA dit Project zal uitvoeren met projectcoördinator en onderwijs-/onderzoeksmedewerker **5.1, 2, e** die begeleid wordt door Prof. dr. **5.1, 2, e** vanuit de UvA

III. dat het Onderzoek wordt uitgevoerd zoals omschreven in het projectplan dat is aangehecht als Bijlage 1 (het “Projectplan,”) specifiek de onderdelen ‘deel 1: Vlooienburg en Uilenburg’, ‘deel 2: Rapenburg en de Plantage’, en ‘deel 3: Amsterdam-Oost’;

IV. dat het Project op 1 januari 2023 van start is gegaan en dat de looptijd in totaal 42 maanden bedraagt;

V. dat Partijen door het aangaan van deze Overeenkomst afspraken willen maken over de voorwaarden waaronder zij deze samenwerking zijn aangegaan.

KOMEN OVEREEN ALS VOLGT:

Artikel 1 - Samenwerking

1.1 Partijen hebben met deze samenwerking tot doel om met dit Project de Joodse verwevenheid met Amsterdam in het verleden en het heden zichtbaar te maken in verschillende buurten (en stadsdelen) en dit in de context te plaatsen van actuele grootstedelijke problematiek zoals het versterken van culturele verscheidenheid en buurtidentiteit en het tegengaan van antisemitisme.

1.2 UvA zal haar kennis en onderzoek over Joods Amsterdam naar beste vermogen inzetten voor het uitvoeren van dit impact Project (inspanningsverplichting). Hierbij treedt 5.1, 2, e (Prof. Joodse studies: vroegmoderne en moderne Joodse geschiedenis, in het bijzonder van Amsterdam) op als begeleider van de aangestelde onderwijs-/onderzoeksmedewerker 5.1, 2, e

1.3 JCK zal 5.1, 2, e toegang verlenen tot de binnen JCK aanwezige kennis en collecties en zal waar zinvol en mogelijk deze kennis en collecties ter beschikking stellen.

1.4 Voor onderlinge afstemming over dit Project richten UvA, JCK en Gemeente een stuurgroep in die minimaal twee keer per jaar bijeenkomt. Tot de taken van deze stuurgroep behoren:

- Bewaken van de voortgang van het Project;
- Bewaken van de financiën van het Project;
- Afstemming over eventuele publicaties over het Project door Partijen.

1.5 In deze stuurgroep hebben in ieder geval zitting:

- Vanuit UvA: Prof. dr. 5.1, 2, e (Professor Joodse studies: vroegmoderne en moderne Joodse geschiedenis, in het bijzonder van Amsterdam), 5.1, 2, e (directeur Humanities & Society)
- Vanuit Gemeente: 5.1, 2, e (Dagelijks Bestuurder Amsterdam Oost)
- Vanuit JCK: 5.1, 2, e (Inhoudelijk Directeur JCK)
- Projectcoördinator van De Joodse Stad: 5.1, 2, e

Artikel 2 - Financiën

2.1 UvA beheert de ontvangen subsidiebedragen van de Gemeente.

2.2 De subsidiebedragen die UvA ontvangt worden aangewend voor de plannen, zoals opgenomen in Bijlage 1 (Projectplan). Hierbij heeft de UvA de ruimte om budget tussen de deelprojecten te schuiven, mits ten doel van de plannen in Bijlage 1, en binnen de duur van het gehele Project.

Op basis van de Bijlage 1 (Projectplan) en de door de Gemeente aan de UvA verzonden toezeggingsbrieven, zijn de bedragen aan de UvA uitgekeerd resp. worden nog aan de UvA de bedragen uitgekeerd zoals gespecificeerd in Bijlage 2 (begroting).

2.3 UvA heeft JCK reeds gecompenseerd voor de begeleiding van de onderwijs-onderzoeksmedewerker voor Projectdeel 2.

2.4 UvA kan de Gemeente voor de resterende subsidiebedragen factureren o.v.v....

Artikel 3 - Publicatie

3.1 UvA, JCK en Gemeente zijn gerechtigd de in het kader van het impact Project verkregen resultaten te publiceren. Voorafgaand aan publicaties vindt afstemming plaats tussen de Partijen in de stuurgroep.

3.2 Publicaties die voortkomen uit het Project worden via een "Open Access" regeling toegankelijk gemaakt voor het publiek.

3.2 Partijen verplichten zich om in publicaties de namen en logo's van de betrokken Partijen te vermelden.

Artikel 4 - Geheimhouding

4.1 Alle knowhow, alsmede overige informatie, die door Partijen in het kader van deze Overeenkomst wordt uitgewisseld en een vertrouwelijk karakter heeft, dan wel naar zijn aard als vertrouwelijk moet worden aangemerkt, zal door de ontvangende Partij als vertrouwelijke informatie worden behandeld en de ontvangende Partij zal daarbij ten minste dezelfde zorgvuldigheid in acht nemen, welke zij ter zake van haar eigen vertrouwelijke informatie in acht neemt.

4.2 De in artikel 4.1 van deze Overeenkomst bedoelde verplichting tot geheimhouding zal slechts komen te vervallen indien en voor zover de door Partijen uitgewisselde vertrouwelijke informatie met toestemming van de partij die de informatie in eerste instantie met Partijen heeft gedeeld, openbaar wordt gemaakt, dan wel in het publiek domein is geraakt, dan wel algemeen bekend is geworden in het veld of 5 jaar na de beëindigingsdatum van deze Overeenkomst afhankelijk van welk moment zich eerder voordoet.

Artikel 5 Projectresultaten

5.1 Dit impact Project zal resulteren in concrete en zichtbare projecten op straat, communicatieve uitingen en verbonden met erfgoed in de wijken.

5.2 Dit impact Project betreft een succesvolle pilot (deel 1, reeds afgerond), tweede Project (deel 2, reeds afgerond), en het vervolg in een nieuwe wijk (deel 3).

5.3 De UvA is rechthebbende op alle resultaten van het Project. Alle (intellectuele) eigendomsrechten en/of vergelijkbare rechten op deze resultaten worden door de andere partijen aan de UvA overgedragen. Deze overdracht wordt nu reeds voor alsdan terstond na het ontstaan van die rechten door de UvA aanvaard.

Als voor de overdracht van dergelijke rechten een nadere akte is vereist, machtigen partijen de UvA reeds nu voor alsdan onherroepelijk om een zodanige akte op te maken en namens de partijen te ondertekenen, onverminderd de verplichting van de partijen om op eerste verzoek van de UvA aan de overdracht van zodanige rechten zijn medewerking verlenen.

Artikel 6 - Duur Overeenkomst en Beëindiging bij bijzondere omstandigheden

6.1 Deze Overeenkomst treedt met terugwerkende kracht in werking op 01-01-2023 en wordt aangegaan voor de gehele duur van het Project, zijnde 42 maanden. De Overeenkomst eindigt op 30 juni 2026.

6.2 Deze Overeenkomst kan tussentijds door middel van een schriftelijke kennisgeving met onmiddellijke ingang worden beëindigd:

- a) door de UvA, indien de subsidie van de Gemeente onverhoopt toch niet wordt toegekend of in de loop van het Project wordt teruggetrokken;
- b) ten aanzien van die Partij die in staat van faillissement belandt, dan wel surseance van betaling aanvraagt, dan wel een verzoek daartoe bij een rechtbank wordt ingediend.

6.3 Na het eindigen van deze Overeenkomst blijven de artikelen 3, 4, 5, en 7 onverminderd van kracht.

6.4 Afspraken over mogelijk vervolgonderzoek en nieuwe delen van het Project die eventueel worden gepland, worden apart vastgelegd in een addendum op deze Overeenkomst, met een aparte begroting en tijdsplan.

Artikel 7 - Aansprakelijkheid

7.1 De aansprakelijkheid van Partijen jegens elkaar is beperkt tot schade van de andere Partij die het rechtstreekse gevolg is van een toerekenbare tekortkoming van de ene Partij in de nakoming van de verplichtingen uit deze Overeenkomst, en is in elk geval beperkt tot maximaal het in het kader van het Project aan de aansprakelijke partij toegekende subsidiebedrag, tenzij sprake is van opzet of grove schuld.

7.2 Partijen aanvaarden geen financiële aansprakelijkheid ter zake van indirecte schade of verlies of enige winstderving, samenhangend met het Project of deze Overeenkomst.

7.3 Partijen vrijwaren elkaar voor alle aanspraken van derden wegens door deze derden geleden schade veroorzaakt door het gebruik van de resultaten die door Partijen aan die derden ter

beschikking zijn gesteld, tenzij er sprake is van opzet of grove schuld aan de zijde van de ter beschikking stellende Partij.

Artikel 8 - Toepasselijk recht en conflictenoplossing

8.1 Op deze Overeenkomst en eventuele aanvullingen daarop is Nederlands recht van toepassing.

8.2 Alle geschillen die mochten ontstaan naar aanleiding van deze Overeenkomst, dan wel van andere overeenkomsten die hieruit voortvloeien en die niet onderling kunnen worden geschikt, zullen worden voorgelegd aan de bevoegde rechter te Amsterdam.

Artikel 9 - Overige bepalingen

9.1 Deze Overeenkomst zal slechts kunnen worden gewijzigd na schriftelijke overeenstemming tussen alle Partijen.

9.2 De ongeldigheid van enige bepaling van onderhavige Overeenkomst laat de verbindendheid van de overige bepalingen onverlet. De ongeldige bepaling zal in onderling overleg tussen Partijen worden vervangen door een bepaling die zoveel mogelijk hetgeen met de oorspronkelijke bepaling werd beoogd, zal benaderen.

9.3 Partijen sluiten hierbij de toepasselijkheid van enige algemene voorwaarden op deze Overeenkomst uitdrukkelijk uit.

Handtekeningen volgen op separate pagina's.

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

**Gemeente
Amsterdam**

Aldus overeengekomen en ondertekend,

Universiteit van Amsterdam

Amsterdam

.....

Mw. Prof. dr **5.1, 2, e**

Directeur Onderzoek AIHR aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van
Amsterdam

.....

(plaats)

.....

(datum)

Gemeente Amsterdam

Amsterdam

.....

5.1, 2, e .1, 2, e

Gemeente Amsterdam

.....

(plaats)

.....

(datum)

Joods Cultureel Kwartier

Amsterdam

.....

Dhr. Prof. dr. **5.1, 2, e**

Algemeen Directeur Joods Historisch Museum,

.....

(plaats)

Bijlage 1: Projectplan

Over De Joodse stad

De Joodse stad is een samenwerkingsproject tussen de faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam, het Joods Cultureel Kwartier en de gemeente Amsterdam dat ten doel heeft om het Joodse verleden uit Amsterdamse wijken zichtbaar te maken voor een lokaal Amsterdams publiek op een manier die betekenisvol is voor het heden. Door middel van onder andere kunstprojecten, evenementen, een website, lezingen en een podcastserie viert de Joodse stad het Joodse karakter van Amsterdam en streeft het project ernaar om aan het grote publiek nog onbekende Joodse verhalen te vertellen en zo een inkijkje te verschaffen in de gelaagde Amsterdamse stadsgeschiedenis, om zo wederzijds begrip in de stad te vergroten. Twee belangrijke doelgroepen hierbij zijn de bewoners van de uitgelichte wijken evenals Joodse Amsterdammers die buiten deze wijken wonen. De buurt(geschiedenis) is telkens leidend voor de thema's die worden uitgelicht.

De Joodse stad startte op 1 januari 2023 met de eerste Amsterdamse wijk, Vlooienburg en Uilenburg en eindigt met deel 1 op 30 juni 2024. Vanaf 1 juli 2024 start De Joodse stad na het succes van deel 1 voor de duur van een jaar met een tweede buurt: Rapenburg en de Plantage.

Vanaf 1 juli 2025 is De Joodse stad vrij om te verhuizen naar een nieuwe stadswijk.

Voor meer informatie, zie: www.dejoodsestad.nl en www.instagram.com/juliavanderkrieke

Partners:

Joods Cultureel Kwartier

Faculteit der Geesteswetenschappen, Universiteit van Amsterdam

Gemeente Amsterdam (Centrum)

Team

- | PI (UvA): Prof. dr. 5.1, 2, e (gehele project)
- | Projectleider/postdoc (UvA): 5.1, 2, e (gehele project)
- | Stagiair (UvA): 5.1, 2, e (deel 1 en 2)
- | Adviseur (JCK): 5.1, 2, e (deel 1 en 2)

Kort overzicht van de resultaten van deel 1: Vlooienburg en Uilenburg (1 januari 2023-1 juli 2024)

- Opening Uilenburgersjoel (mei 2023)

In mei 2023 vierden we de opening van de Joodse stad in de Uilenburgersjoel. Het doel van deze opening was het presenteren van de geplande Joodse stadprojecten aan buurtbewoners, Amsterdamse Joden, academici en andere geïnteresseerden. Er vond onder andere een rondetafelgesprek plaats met 5.1, 2, e (Gemeente Amsterdam), 5.1, 2, e (Joods Cultureel Kwartier) en 5.1, 2, e (Universiteit van Amsterdam). De overige sprekers waren 5.1, 2, e (UvA), 5.1, 2, e (UvA) en 5.1, 2, e (JCK). Het geheel werd afgesloten met een feestelijke borrel met een buffet van 'Joodse' hapjes.

- Samenwerking met muziekcollectief Splendor (sept. 2023, dec. 2023)

Vrij vroeg in het project werd de Joodse stad benaderd door muziekcollectief Splendor dat een gebouw in de Nieuwe Uilenburgerstraat huurt met een Joodse geschiedenis, het voormalig gemeentelijk badhuis op de hoek van de straat, daterend uit 1923. In september 2023 bestond muziekcollectief Splendor tien jaar en in december 2023 bestond het badhuis honderd jaar, beide gebeurtenissen werden gevierd in samenwerking met de Joodse stad: voor het tienjarig bestaan van Splendor schreef projectleider 5.1, 2, e een jubileumboekje dat vormgegeven werd door 5.1, 2, e en voor het honderdjarig bestaan van het badhuis organiseerde de Joodse stad samen met Splendor een bijzondere thema-avond.

Tijdens deze avond die plaatsvond op 13 december gaven Joodse stad-medewerkers 5.1, 2, e en 5.1, 2, e lezingen over Joodse badhuizen en over hygiëne in het Amsterdamse

interbellum. De Splendormusici vertolkten het muzikale gedeelte van de avond, met onder andere passende kleinkunstnummers. De avond werd afgesloten met een borrel.

- **Loofhuttenfeest (sept.-oktober 2023)**

Het loofhuttenfeest, dat vlak na Joods Nieuwjaar plaatsvindt, herdenkt dat het Joodse volk veertig jaar lang rondtrok in de woestijn en daarbij woonde in tenten en hutten. Ter herdenking hieraan bouwen veel Joden tijdens het loofhuttenfeest een soeka, een loofhut in de tuin of op het balkon, waarin je door het bladerdak de sterren kunt zien. Het feest staat daarmee symbool voor kwetsbaarheid, bescherming (een tijdelijk onderkomen) en samenkomst (er wordt in de loofhut samen gegeten en iedereen is er welkom.) Het loofhuttenfeest werd eeuwenlang gevierd in de binnenstad van Amsterdam, maar is inmiddels grotendeels naar de privésfeer verdwenen. De Joodse stad bracht het feest terug naar het oude Vlooienburg door middel van een interactieve kunstinstallatie in de vorm van drie moderne loofhutten op het Waterlooplein door kunstenaarsduo **5.1, 2, e** in oktober 2023. Twee keer per dag vonden er in de loofhutten lezingen plaats, in de ochtend een historische, in de middag een meer religieuze. Daarnaast werd er muziek gemaakt, in de loofhutten gegeten en zelfs door daklozen in geslapen. De opening en de afsluiting van het loofhuttenfeest werden groots gevierd met toespraken, muziek (Jiddische liederen en klezmer) en wederom overheerlijke hapjes en drankjes. De installatie werd gedurende de hele week goed bezocht en trok ook veel pers aandacht. Het mooiste compliment kwam uit de Joodse gemeenschap die ontroerd was door de tijdelijke terugkeer van de loofhut naar de oude Amsterdamse Jodenbuurt.

- **Expertisedag Joods erfgoed en de creatie van een Joods erfgoednetwerk in Nederland (november 2023)**

Op 1 november 2023 organiseerde de Joodse stad de Expertisedag Joods Erfgoed. Het doel van deze dag was het creëren van een netwerk van mensen die zich binnen Nederland met Joods erfgoed bezighouden, om handvatten te kunnen bieden voor nieuwe projecten, onder andere door workshops aan te bieden en valkuilen te schetsen. De sprekers waren Duifje van de Woestijne, **5.1, 2, e**, **5.1, 2, e**, **5.1, 2, e**, **5.1, 2, e**, **5.1, 2, e**, **5.1, 2, e** en **5.1, 2, e**.

- Podcastserie (voorjaar 2024)

Projectleider **5.1, 2, e** maakte voor de Joodse stad, Vlooienburg en Uilenburg samen met podcastmaker **5.1, 2, e** een achtdelige podcastserie getiteld *De Joodse stad*, over de Joodse geschiedenis en het heden van de wijken Vlooienburg en Uilenburg. Via thema's als taal en literatuur, kunst, de markt (het Waterlooplein), armoede, religie en het Joodse buurtleven gaat **5.1, 2, e** in iedere aflevering met twee tot drie gasten in gesprek over de Amsterdamse binnenstad. Hoe zagen deze buurten eruit in de zeventiende eeuw tot nu? Wie woonden er? Hoe waren de verhoudingen tussen buurtbewoners? Is er zoiets als Joodse kunst? Een Joodse taal? Joodse beroepen? Waar komt het stereotype idee vandaan dat Joden rijk zijn? Dergelijke vragen en meer passeren de revue in deze kleurrijke podcastserie die voor alle Nederlanders, maar zeker voor alle Amsterdammers die iets willen leren over de (Joodse) geschiedenis van hun stad aan te raden is. De muziek voor deze podcast werd gemaakt door **5.1, 2, e**

Lanceringsdatum eerste aflevering: 29 april 2024. Nu alle acht online.

- Afsluitend concert in de Mozes en Aäronkerk (26 juni 2024)

Aan het einde van de negentiende eeuw hingen de bewoners van Vlooienburg op een zekere oktoberavond uit de ramen, de geliefde pater J.J. Burgmeijer (1866-1895) werkzaam bij de Mozes en Aäronkerk vierde zijn 25-jarig jubileum bij de kerk en dit werd groots gevierd. Wonderbaarlijk genoeg stonden Amsterdamse Joden vooraan om de pater niet alleen geschenken aan te bieden, maar Burgmeijer ook toe te zingen met ruim tweehonderd Joodse mannen geleid door de Amsterdams-Joodse componist en dirigent Jacques A. Presburg. Deze vergeten gebeurtenis, evenals de achterliggende buurtrelaties, eerden we met de Joodse stad door middel van een concert in de Mozes en Aäronkerk op 26 juni 2024.

Na een korte introductie door projectleider **5.1, 2, e** bracht gerenommeerde zangeres **5.1, 2, e** met haar Jiddische vrouwenkoor Jiddische liederen ten gehore. De avond werd afgesloten met een feestelijke borrel die het einde van de Joodse stad, Vlooienburg en Uilenburg aankondigt en een brug slaat naar de nieuwe wijk: Rapenburg en de Plantage.

- Overig:

Projectleider **5.1, 2, e** gaf verschillende lezingen en optredens ter promotie van de Joodse stad, onder meer op de Limmoeddag in Amstelveen, bij Joods Educatief Centrum Crescas, voor de Amsterdamse gemeenteraad en in Huis de Pinto in de Amsterdamse Jodenbreestraat.

De Joodse stad, deel 2: Rapenburg en de Plantage

(1 juli 2024-1 juli 2025)

Na de Joodse geschiedenis van Vlooienburg en Uilenburg te hebben behandeld in deel 1, buurten die bekend stonden om de schrijnende armoede waar Amsterdamse Joden voor de Tweede Wereldoorlog in leefden, richt de Joodse stad zich voor deel 2 op Rapenburg en de Plantage, buurten met andere Joodse verhalen.

Hoewel ook Rapenburg grotendeels getekend was door armoede, staat de Plantage voor de geschiedenis van de Joodse middenklasse en de wereld van het uitgaan, van het theater, de muziek (met Artis, de Hollandsche Schouwburg en de Hortus Botanicus als enkele voorbeelden). Veel Amsterdamse Joden woonden aan de (Plantage) Kerklaan, onder wie componist **5.1, 2, e**. Ook het Verzetsmuseum, voorheen Gebouw Plancius, een Joodse koorrepetitieruimte en sociëteit uit de negentiende eeuw, bevindt zich aan de Plantage Kerklaan. De Algemene Nederlandse Diamantbewerkersbond (ANDB) met joodse socialist **5.1, 2, e** aan het roer hoort eveneens bij deze Joodse buurtgeschiedenis.

Op Rapenburg stond de voormalige Talmoedschool, kunstenaar **5.1, 2, e** richtte er drie pleintjes in en aan de Rapenburgerstraat staat nog het mooie gebouw van het voormalige Beth Hamidrassj Ets Haim (Leerhuis Boom des Levens) uit 1883. Kortom, De Joodse stad vertelt graag dit andere Amsterdamse verhaal in – deels terugkerende - Joodse stadprojecten.

- Loofhuttenfeest in de Plantage (16 oktober-23 oktober 2024)

De viering van het loofhuttenfeest op het Waterlooplein door de Joodse stad in oktober 2023 was een groot succes. Ook de media (AT5, Folia, het Parool, het Reformatorisch Dagblad,

Jonet, X, het NIW en de Vrijdagavond) waren niet weg te slaan bij deze prominente kunstinstallatie midden in de stad. Wegens de vele enthousiaste reacties van buurtbewoners, Amsterdammers, voorbijgangers, gemeenteleden en anderen willen de Joodse stad zich in 2024 opnieuw inzetten voor het loofhuttenfeest, dit keer in de Plantage, in de prachtige Hoftuin tussen het Nationaal Holocaust Namenmonument en het H'ART museum Amsterdam in.

- **Expertisedag Joods erfgoed (november 2024)**

De Joodse stad bouwt voort op de Expertisedag Joods erfgoed van het afgelopen jaar door een jaarlijks terugkerend evenement te organiseren, een nieuwsbrief te lanceren en een netwerk te creëren voor (Joodse) erfgoedgeïnteresseerden.

- **Podcastserie (lancering voorjaar 2025)**

Ook Rapenburg en de Plantage verdienen een podcastserie over hun Joodse verleden, met nieuwe verhalen en thema's (zoals de vakbondsbeweging, diamantbewerkers, het naoorlogse leven, het theater, Joodse koren, vrouwenrechten en sociale mobilisatie). Wellicht kiezen we voor een kortere podcastserie van 6 afleveringen.

- **Joodse kleinkunstavond in Splendor (voorjaar/zomer 2025)**

Wegens het grote succes van het 'badhuisevenement' op 13 december 2023, zijn we door muziekcollectief Splendor gevraagd om een vervolg te organiseren. We denken aan een avond rondom de geschiedenis van de Joodse kleinkunst en een ode aan het gesloopte Tip-Toptheater met werk van ^{5.1, 2, e} en ^{5.1, 2, e} ^{5.1, 2, e} ^{5.1, 2, e} cabaretier ^{5.1, 2, e} ^{5.1, 2, e} n anderen.

- **Poeriemspiel/toneelstuk op een bijzondere Amsterdams-Joodse locatie (maart 2025-voorjaar/zomer 2025)**

Het poeriemspiel is een toneelstuk gebaseerd op het Boek van Esther dat centraal staat bij de Joodse feestdag Poeriem. Duizend jaar lang werden er in Europa 'poeriem spiels' opgevoerd, waaronder talloze in Amsterdam; voorstellingen die teksten, muziek, dans, liedjes, kostuums en mime door elkaar gebruikten tot vermaak van de toehoorders. In 2015 riep het Franse ministerie van Cultuur het Poeriemspiel -dat ook wel wordt gezien als de oorsprong van het

Jiddische toneel- uit tot immaterieel erfgoed van Frankrijk. De Joodse stad wil een ode brengen aan dit grotendeels uit Amsterdam verdwenen fenomeen. Er zal gezocht worden naar een passende locatie in Rapenburg of De Plantage.

Deel 3: Amsterdam-Oost

(zomer 2025-zomer 2026)

Budget

5.1, 2, e	(aansturing/begeleiding)*	€70.000 full-cost
	Projectkosten**	€30.000
	Totaal	€100.000

*7 maanden fulltime

**meerkosten alleen na toezegging van de Gemeente

De Transvaalbuurt

Met betrekking tot een Joodse Stadprogramma in Stadsdeel Oost denken we allereerst aan de Transvaalbuurt en aan de Joodse begraafplaats Zeeburg. De Transvaalbuurt, gebouwd aan het begin van de twintigste eeuw en gekenmerkt door arbeiderswoningen, veelal in de stijl van de Amsterdamse School, vormde een voorzetting van het leven in de oude Jodenbuurt rondom het Waterlooplein. Woningen die we nu als relatief klein beschouwen, waren voor arme Joden afkomstig uit de Vlooienburgse krottenwijken vaak een vooruitgang.

Aan het begin van de jaren '40 van de vorige eeuw had de Transvaalbuurt maar liefst 80 procent Joodse bewoners en kan daarmee met recht een (seculier-)Joodse wijk genoemd worden. Daarnaast was het een socialistische buurt, vrijwel alle bewoners waren aangesloten bij de SDAP, de voorloper van de PvdA. Verschillende woningbouwverenigingen waren hier actief, waaronder de Algemene Woningbouw Vereniging (AWV) uit 1910 en de

Handwerkers Vriendenkring uit 1869. De Sjoa volgde en in 1943 werden de laatste Joodse bewoners uit de buurt afgevoerd naar vernietigingskampen.

Vandaag de dag is de Transvaalbuurt een multiculturele buurt met vooral inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond.

Joodse Begraafplaats Zeeburg

Het tweede gebied dat interessant is vanuit de Joodse stadsgeschiedenis is de Joodse Begraafplaats Zeeburg, de enige Joodse begraafplaats binnen (de bebouwde kom van) de gemeente Amsterdam. De begraafplaats werd rond 1714 in gebruik genomen op het moment dat de zeventiende-eeuwse begraafplaats of Muiderberg vol raakte en was eigendom van de Hoogduitse of Asjkenazische gemeente van Amsterdam. In 1914 was ook deze begraafplaats vol, al werd er tot 1942 nog sporadisch iemand begraven. In dat jaar werd de begraafplaats definitief gesloten. Ongeveer 100.000 Amsterdammers werden hier begraven met ieder een verhaal, velen van hen waren arm, velen immigranten. Sinds enkele jaren wordt er gewerkt aan de renovatie van de begraafplaats en het herstellen van de Joodse grafzerken. **5.1, 2, e** schreef over deze geschiedenis het boek *Zeeburg, geschiedenis van een joodse begraafplaats 1714-2014* (2014), waar portretten in opgenomen zijn van een vijftiental begraven personen, van een Oost-Europese rabbijn tot een circusartiest.

Vaste projecten van De Joodse stad die we ook in Oost kunnen inzetten

- Een **podcastserie** van 4-8 afleveringen over de buurtgeschiedenis en het heden van de buurt aan de hand van gesprekken met experts en buurtbewoners.
- Een **Joodse feestdag** publiekelijk vieren: Soekot/Pesach/Poeriem of een andere.
- Een of meerdere **lezingen/evenementen** vanuit de buurtthematiek.

Een paar specifieke locaties/mensen/verhalen uit deze buurt

- Op straatniveau: de Swammerdamstraat en de Blasiusstraat: hier vestigden sinds 1881 Oost-Joodse immigranten die hun eigen winkels en sjoels openden. Vanuit dit gegeven kunnen we het onder andere hebben over migratie. In de Swammerdamstraat woonde volksrebbet **5.1, 2, e** auteur van veel prachtige verhalen over het oude

Joodse leven, evenals toneelteksten en liedjes. We zouden ter ere van deze Amsterdammer een mooi Amsterdams verhalenfestival kunnen organiseren.

- De oude **5.1, 2, e** en nieuwe naoorlogse **5.1, 2, e** aan de Polderweg/Linnaeusstraat lenen zich als locatie om te vertellen over de (bescheiden) wederopbouw van Joods (religieus) leven na de oorlog.
- De hierbovengenoemde Joodse begraafplaats Zeeburg is een onuitputtelijke bron van verhalen (zie ook het boek van **5.1, 2, e** over dit onderwerp).
- In 1925 werd de Joodse vereniging Rechouwous met gebedshuis in de Indische Buurt opgericht om de belangen van de buurtbewoners te behartigen. Via deze stichting werd er godsdienstonderwijs geboden. Ook kwam er voor Joodse kinderen ritueel bereid (koosjer) eten uit de ‘Gemeentelijke keuken van Kindervoeding.’ Én er werd gewerkt aan vrouwenemancipatie via de damesafdeling van Rechouwous. Rechouwous deed aan leesavonden, had een maandblad, organiseerde kinderuitstapjes en Chanoekaschoolfeesten, had een toneelgezelschap en bood gymnastiek voor jongens en meisjes aan. We zouden in de Indische Buurt een passend project hier omheen kunnen verzinnen dat herinnert aan deze vergeten geschiedenis.
- De hierbovengenoemde Transvaalbuurt leent zich goed om de thema’s Joodse arbeiders, de arbeidersbeweging en het vooroorlogse socialisme te bespreken.
- Op de Tugelaweg zat voor en na de oorlog de Joodse bakkerij van **5.1, 5.1, 2, e** (1937-2008). Naast bakker was **5.1, 2, e** ook genealoog, auteur en verhalenverteller. Hij leerde het bakkersvak van zijn vader **5.1, 25.1, 2, e** een bekende bakker uit de Transvaalbuurt. **5.1, 2, e** maakte naast broden een digitale databank waarin hij onder meer de meeste Joodse huwelijken gesloten tussen 1834 en 1937 beschreef en werkte ook aan de digitalisatie van de Volkstelling van Amsterdam uit 1852-1853. In 1991 bracht hij samen met **5.1, 2, e** het boek Trouwen in Mokum uit. In dit boek zijn alle Joodse huwelijksakten vanaf 1598 tot 1811 opgenomen.

Bijlage 2: Begroting

BEGROTING 'DE JOODSE STAD' deel 1-3				
	budget	uitbetaald	nog uit te betalen	onderbouwing
deel 1	190000	190000		0 brief gem. Amsterdam d.d. 10.11.2022
deel 2	100000	100000		0 brief gem. Amsterdam d.d. 30.06.2024
<i>waarvan voor JCK</i>	9075			
speciale activiteiten deel 2	25289,26	25289,26		0 n.a.
deel 3	100000	0	-100000	brief gem. Amsterdam d.d. 03.06.2025
TOTAAL	415289,26	315289,26	-100000	